

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УНІВЕРСИТЕТ БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ»

ГАЛУШКО ЮЛІЯ ПЕТРІВНА

УДК 336.711:336.74(477)

**ІНСТРУМЕНТИ ГРОШОВО-КРЕДИТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ В
СИСТЕМІ ФАКТОРІВ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ**

Спеціальність 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Київ – 2016

Дисертацією є рукопис.

Роботу виконано в ДВНЗ «Університет банківської справи» Міністерства освіти і науки України.

Науковий керівник: кандидат економічних наук, доцент
Пасічник Ірина Володимирівна,
Харківський навчально-науковий інститут
ДВНЗ «Університет банківської справи»,
доцент кафедри банківської справи

Офіційні опоненти: доктор економічних наук, доцент
Савченко Тарас Григорович,
Українська академія банківської справи,
декан обліково-фінансового факультету

кандидат економічних наук, доцент
Адамик Богдан Петрович,
Тернопільський національний економічний
університет,
декан факультету банківського бізнесу

Захист відбудеться 26 квітня 2016 року о 10 годині 00 хв. на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 26.883.01 в ДВНЗ «Університет банківської справи» за адресою: 04070, м. Київ, вул. Андріївська, 1, ауд. 205.

З дисертацією можна ознайомитися у бібліотеці ДВНЗ «Університет банківської справи» за адресою: 04119, м. Київ, вул. Білоруська, 17.

Автореферат розісланий 22 березня 2016 р.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради,
кандидат економічних наук, доцент

Н. С. Меда

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Новітній етап розвитку світової економіки, характерними рисами якого є глобалізація фінансових ринків, формування принципово нової фінансово-кредитної системи та зростаюча значущість монетарних і кредитних факторів у забезпеченні стабільного функціонування економіки та економічного зростання, посилює вимоги до ефективності грошово-кредитного регулювання.

Тому проблематика підвищення ефективності грошово-кредитного регулювання та його впливу на темпи економічного зростання потребує поглибленого вивчення, зважаючи на постійні зміни використовуваного інструментарію.

Дана проблематика знайшла широке відображення у зарубіжній і вітчизняній економічній літературі. Питання впливу інструментів та заходів грошово-кредитного регулювання на економічне зростання досліджували такі зарубіжні вчені, як Р. Бінгем, Г. Габбард, Х. Мінські, Дж. Тейлор, М. Фрідмен та інші.

Вагомий внесок у вирішення проблеми удосконалення інструментів грошово-кредитного регулювання зробили такі вітчизняні науковці, як Б. Адамик, О. Барановський, В. Геєць, О. Дзюбшук, О. Колодізев, А. Кузнецова, В. Лепушинський, І. Лютий, В. Міщенко, С. Міщенко, А. Мороз, І. Пасічник, М. Пуховкіна, Б. Пшик, М. Савлук, Т. Савченко, Т. Смовженко, В. Стельмах та інші.

Дослідження економічного зростання та факторів, що його зумовлюють, знаходить широке висвітлення у роботах Е. Абеля, В. Базилевича, Р. Бінгема, М. Бурди, Г. Глухої, Я. Жаліла, Р. Кемпбела, М. Кузнеця, К. Лопуха, Г. Манківа, Т. Піхняк, Ф. Хайска, Й. Шумпетера.

Незважаючи на значну кількість вітчизняних та зарубіжних публікацій, у науковій літературі відсутній єдиний підхід до визначення таких понять, як «грошово-кредитна політика», «грошово-кредитне регулювання», «інструменти грошово-кредитного регулювання», «монетарний трансмісійний механізм» тощо. Потребують поглибленого дослідження питання обґрунтування впливу інструментів грошово-кредитного регулювання на забезпечення економічного зростання.

Недостатньо вирішеними є проблеми структурної побудови та базових засад функціонування монетарного трансмісійного механізму, що опосередковує вплив інструментів грошово-кредитного регулювання на розвиток економіки. Проблемними і дискусійними залишаються визначення монетарних каналів, через які поширюються імпульси грошово-кредитного регулювання, а саме – вичерпний перелік каналів та їх пріоритетність у здійсненні грошово-кредитного регулювання економічного зростання. Усе це зумовлює актуальність теми дослідження, визначає мету, завдання, об'єкт і предмет.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертацію виконано відповідно до плану наукових досліджень ДВНЗ «Університет банківської справи». У межах науково-дослідної теми

«Діагностика системної стабільності на основі макроекономічних та пруденційних показників» (номер державної реєстрації 0113U002195), яка виконувалася на кафедрі банківської справи Харківського навчально-наукового інституту ДВНЗ «Університет банківської справи», розроблено та побудовано моделі-рівняння, які кількісно та функціонально характеризують вплив монетарних інструментів на показники економічного зростання в Україні, що створює методологічний фундамент для прогнозування розвитку економіки.

Мета і завдання дослідження. Метою дисертації є розвиток теоретико-методологічних засад інструментарію грошово-кредитного регулювання економічного зростання, удосконалення методичних підходів та розробка практичних рекомендацій щодо його використання в Україні.

Поставлена мета зумовила необхідність вирішення таких завдань:

- уточнити сутність інструментарію грошово-кредитного регулювання економічного зростання та його класифікацію;
- обґрунтувати значущість монетарних інструментів у системі факторів забезпечення економічного зростання;
- конкретизувати структуру та базові засади функціонування монетарного трансмісійного механізму грошово-кредитного регулювання економічного зростання;
- проаналізувати монетарні передумови забезпечення економічного зростання в Україні;
- виявити інструментально-секторальні особливості монетарного трансмісійного механізму в Україні;
- оцінити вплив монетарних інструментів грошово-кредитного регулювання на характер та стійкість економічного зростання в Україні;
- розробити інтегративну модель монетарного трансмісійного механізму грошово-кредитного регулювання процесів економічного зростання в Україні;
- виокремити резерви ефективного використання монетарних інструментів для досягнення цілей економічного зростання в Україні;
- обґрунтувати напрями розвитку інструментів грошово-кредитного регулювання економічного зростання в Україні.

Об'єкт дослідження – процеси використання інструментів грошово-кредитного регулювання для забезпечення економічного зростання в Україні.

Предмет дослідження – теоретичні засади та методичні підходи до застосування інструментів грошово-кредитного регулювання в системі факторів економічного зростання.

Методи дослідження. Методологічною основою дослідження є базові основи економічної теорії, теорії фінансів і банківської справи, а також теорії менеджменту.

У процесі дослідження використовувалися такі загальнонаукові та специфічні методи: аналізу і синтезу (при уточненні сутності понять «грошово-кредитне регулювання», «грошово-кредитна політика», «інструменти грошово-кредитного регулювання» та «монетарний трансмісійний механізм»; визначенні монетарних передумов економічного зростання в Україні; аналізі монетарного

трансмісійного механізму та його секторально-інструментальних особливостей); евристичні (при виявленні резервів ефективного використання монетарного інструментарію та обґрунтуванні напрямів удосконалення грошово-кредитного регулювання економічного зростання в Україні); економіко-математичного моделювання (при оцінці впливу інструментарію грошово-кредитного регулювання на стійкість економічного зростання в Україні); системно-структурного аналізу (при побудові інтегративної моделі монетарного трансмісійного механізму грошово-кредитного регулювання економічного зростання в Україні).

Інформаційною базою дослідження слугували законодавчі та нормативно-правові акти з питань регулювання банківської діяльності, офіційні дані Національного банку України, Державної служби статистики України, матеріали Асоціації українських банків, наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених, періодичні видання, Інтернет-ресурси.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у такому:
удосконалено:

– модель монетарного трансмісійного механізму грошово-кредитного регулювання економічного зростання, яка ґрунтується на виокремленні функціональних блоків (блок монетарного впливу, передавально-трансформаційний, суб'єктно-секторальний, результативно-цільовий), а також врахуванні сукупності причинно-наслідкових та ієрархічних взаємозв'язків між складовими моделі, що робить її інтегративною. Застосування запропонованої моделі забезпечить ефективне поширення початкових монетарних імпульсів трансмісійними каналами, гнучкий секторально-диференційований вплив на економіку та сприятиме нейтралізації факторів-шумів в функціонуванні зазначеного механізму, що створить передумови для комплексного досягнення цілей грошово-кредитного регулювання економічного зростання в країні;

– класифікацію інструментів грошово-кредитного регулювання за рахунок уведення додаткової класифікаційної ознаки – «сфера впливу на грошовий ринок», що дало змогу виділити інструменти впливу на банківську ліквідність та ціну грошових ресурсів. Запропонований підхід дозволяє встановити взаємозв'язок та підпорядкованість між початковими монетарними імпульсами та монетарними сигналами грошового ринку на основі обґрунтування існуючих причинно-наслідкових зв'язків між складовими монетарного трансмісійного механізму і формування передумов його подальшого функціонування;

– тлумачення поняття «монетарний трансмісійний механізм», який, на відміну від традиційних підходів, розглянутий як сукупність чотирьох системоутворюючих складових: монетарних каналів і початкових імпульсів центрального банку, трансформованих сигналів грошового ринку та макроекономічних змінних реального сектору, що дозволило поглибити теоретико-методологічні засади його функціонування;

– методичний підхід до моделювання впливу інструментів грошово-кредитного регулювання на параметри економічного зростання, який базується

на системі економетричних моделей формалізації взаємозв'язків між монетарними інструментами (імпульсами) та сигналами грошового ринку, що дозволяє створити методичну основу прогнозування і подальшої розробки альтернативних сценаріїв розвитку економіки;

набули подальшого розвитку:

– обґрунтування факторів економічного зростання шляхом уточнення місця і ролі інструментів грошово-кредитного регулювання, а також виокремлення принципів (системності, гнучкості, секторальної збалансованості і цільового характеру), конкретизації функцій (регулювання ділової активності, формування вартості капіталу, створення умов доступу до фінансових ресурсів та забезпечення монетизації економіки) та завдань (зростання реального ВВП, стримування інфляції, забезпечення зайнятості населення, цінова стабільність, рівновага платіжного балансу), на які вони повинні бути спрямовані для забезпечення стабільних темпів розвитку економіки. Це дозволить обирати найефективніші для досягнення цілей економічного зростання монетарні інструменти;

– підходи до систематизації ключових перешкод (факторів-шумів) у функціонуванні основних каналів монетарного трансмісійного механізму (валютного, процентного, кредитного, грошового та каналу очікувань економічних суб'єктів) на основі виокремлення напрямів поширення та сфери впливу шумів. Реалізація цих підходів дозволить ідентифікувати набір факторів-перешкод в роботі кожного з монетарних каналів, а запровадження заходів з нейтралізації шумів сприятиме ефективному функціонуванню монетарного трансмісійного механізму в усьому ланцюгу взаємодії «монетарні імпульси – монетарні сигнали – реакція суб'єктів і секторів економіки – реальне економічне зростання».

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що розробки і пропозиції автора щодо побудови інтегративної моделі монетарного трансмісійного механізму та резервів зростання ефективності монетарного інструментарію можуть використовуватися у роботі НБУ для грошово-кредитного регулювання економічного зростання в Україні.

Запропонована автором інтегративна модель, яка ґрунтується на узгодженні, підпорядкуванні, встановленні взаємозв'язків між складовими механізму трансмісії та сприяє визначенню пріоритетів у застосуванні інструментів монетарного впливу, а також їх диференціації з метою зміни секторальних пропорцій економічного розвитку, впроваджена в діяльність ТУ НБУ в Харківській області (довідка № 03-042/4973 від 10.06.2015 р.). Методичний підхід до моделювання впливу грошово-кредитного регулювання на економічне зростання, що базується на системі економетричних моделей, використано в практичній діяльності НБУ, що сприяє оптимізації використовуюваного інструментарію з метою забезпечення економічного зростання (довідка № 06-024/3987 від 22.12. 2015 р.).

Теоретичні положення та окремі методичні розробки дисертації використовуються в навчальному процесі Харківського навчально-наукового інституту ДВНЗ «Університет банківської справи» при викладанні дисципліни

«Центральний банк та грошово-кредитна політика» (акт від 06.11.2015 р.).

Особистий внесок здобувача. Усі результати дослідження, які викладені в дисертації і виносяться на захист, отримані автором самостійно і є його науковим доробком. З наукових праць, опублікованих у співавторстві, використано лише ті положення, які є результатом особистих досліджень автора.

Апробація результатів дисертації. Основні положення і результати дисертаційної роботи оприлюднені автором на: Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції «Проблеми соціально-економічного розвитку підприємництва» (м. Дніпропетровськ, 2012 р.), III Міжнародній науково-практичній конференції молодих учених та студентів «Фінансово-кредитне стимулювання розвитку територіальних суспільних систем» (м. Луцьк, 2015 р.), IV Міжнародній науково-практичній конференції «Наукові дослідження молоді з проблем європейської інтеграції» (м. Харків, 2015 р.), III Всеукраїнській науковій інтернет-конференції «Україна у геоeкономічному просторі: глобальні виклики, сучасні тренди розвитку та соціокультурні трансформації» (м. Тернопіль, 2015 р.), XV Міжнародній науковій конференції аспірантів та студентів «Фінансові та обліково-аналітичні аспекти розвитку економічних систем» (м. Львів, 2015 р.), XIV Всеукраїнській науково-практичній конференції студентів та аспірантів «Фінансово-кредитна система України в умовах інтеграційних і глобалізаційних процесів» (м. Черкаси, 2015 р.), VI Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції «Сучасні економічні системи: стан та перспективи» (м. Хмельницький, 2015 р.).

Публікації. Основні положення дисертації опубліковано автором у 13 наукових працях, серед яких 6 статей у наукових фахових виданнях (у тому числі 1 стаття – у зарубіжному періодичному науковому виданні, 1 – іноземною мовою у фаховому виданні) та 7 публікацій у збірниках матеріалів міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференцій. Загальний обсяг опублікованих робіт складає 3,86 друк. арк., з них особисто автору належить 3,31 друк. арк.

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг дисертації – 223 сторінки, у тому числі основного тексту – 165 сторінок. Робота містить 22 таблиці і 36 рисунків, 5 додатків. Список використаної літератури налічує 188 найменувань.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У вступі обґрунтовано актуальність обраної теми, сформульовано мету і завдання дисертації, визначено об'єкт, предмет і методи дослідження, зв'язок роботи з науковими програмами і темами, розкрито наукову новизну і практичне значення одержаних результатів, вказано особистий внесок здобувача, зазначено стан апробації.

У першому розділі «Теоретико-методологічні засади інструментів грошово-кредитного регулювання в системі факторів економічного

зростання» уточнено теоретичні засади грошово-кредитного регулювання; обґрунтовано значущість монетарних інструментів у системі факторів забезпечення економічного зростання; конкретизовано структуру та базові засади функціонування монетарного трансмісійного механізму.

Результати дослідження підходів вітчизняних і зарубіжних науковців до розуміння сутності грошово-кредитного регулювання засвідчили логічну незавершеність його тлумачення. Аналіз та узагальнення наукових підходів дозволили сформулювати авторське визначення грошово-кредитного регулювання як одного з ключових елементів державного регулювання економіки, в межах якого вплив держави на економічне зростання монетарними інструментами поширюється через банківський, корпоративний сектори і сектор домогосподарств за допомогою монетарного трансмісійного механізму.

Грошово-кредитне регулювання фундаментально впливає на грошовий ринок, формуючи стратегію і ключові засади його функціонування та напрями розвитку. Грошово-кредитна політика, у свою чергу, зумовлює вплив держави на грошовий ринок, формує коротко- й середньострокові цілі та пріоритети грошово-кредитного регулювання, а також визначає способи і терміни досягнення поставлених цілей за допомогою засобів такої політики – монетарних інструментів.

Питання взаємозв'язку, взаємного підпорядкування та взаємної узгодженості між поняттями «грошово-кредитне регулювання» та «грошово-кредитна політика» носять дискусійний характер. Ці поняття мають спільну рису: керівні дії державних органів, за допомогою яких реалізується їх вплив на грошовий ринок. Водночас, якщо у межах грошово-кредитного регулювання визначаються лише загальні напрями та способи державного впливу на грошовий ринок та його сегменти, то грошово-кредитна політика більш чітко визначає стратегічні, тактичні, операційні цілі даного регулювання, проміжні індикатори їх досягнення та час і терміни застосування тих чи інших регулятивних засобів – монетарних інструментів. Це дозволило сформувати визначення грошово-кредитної політики, як упорядковане в часі та цілеспрямоване використання грошово-кредитних інструментів, спрямоване на досягнення цілей економічного зростання.

Фундаментальними передумовами ефективності грошово-кредитної політики є застосування монетарного інструментарію, як сукупності правових, адміністративних, інформаційних та економічних важелів, використовуючи які, центральний банк впливає на стан грошового ринку (попит і пропозицію на гроші), трансформовані сигнали від якого з відповідним часовим лагом впливають на показники економічного зростання реального сектору економіки країни.

Беручи до уваги відсутність їх чіткої систематизації, запропоновано власний підхід до класифікації монетарних інструментів за найбільш важливими ознаками, зокрема, виділено додаткову класифікаційну ознаку – «за сферою впливу на грошовий ринок», що дало змогу виокремити інструменти впливу на банківську ліквідність та ціну грошових ресурсів.

Аналіз концепцій економічного зростання та факторів, які йому

сприяють, дозволило виділити місце інструментів грошово-кредитного регулювання в системі факторів економічного зростання. Монетарні інструменти слід розглядати як непрямі фактори економічного зростання, які за своїм змістом відносяться до факторів попиту та можуть як стимулююче, так і обмежувально впливати на економічне зростання.

В ході проведеного дослідження визначено роль монетарних інструментів в забезпеченні економічного зростання (рис. 1).

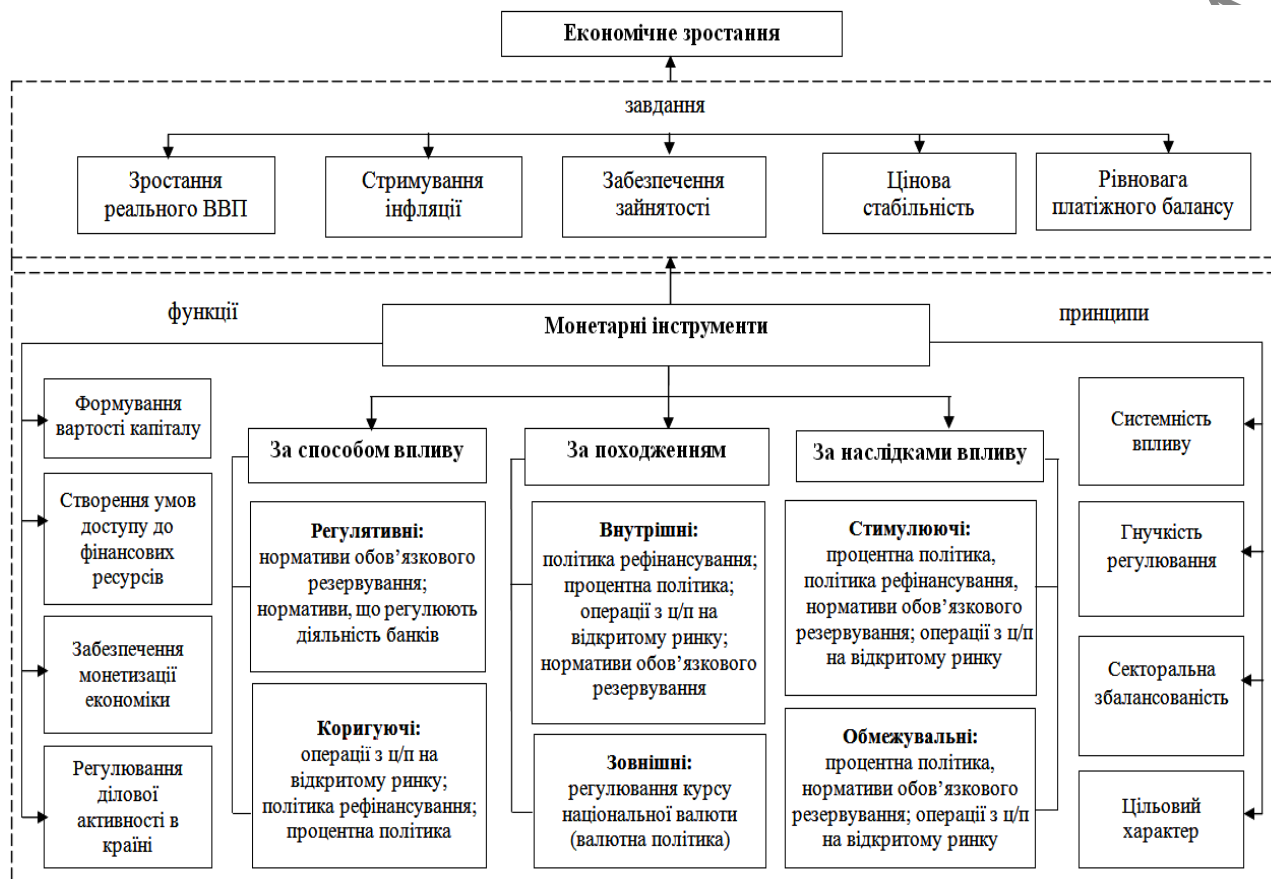

Рис. 1. Роль монетарних інструментів в забезпеченні економічного зростання

Джерело: розроблено автором

З огляду на важливу роль монетарних чинників як каталізатора економічного зростання, грошово-кредитне регулювання, будучи вкрай потужним засобом впливу на економіку, потребує особливо виваженого підходу до застосування його інструментів. Це вимагає чіткого розуміння функціонування монетарного трансмісійного механізму, який, на відміну від традиційних підходів, базується на виокремленні монетарних каналів, початкових монетарних імпульсів (регулятивних інструментів центрального банку), трансформованих сигналів грошового ринку та макроекономічних показників, які коригуються в результаті впливу монетарних сигналів на реальні макроекономічні процеси. При дослідженні особливостей побудови монетарного трансмісійного механізму встановлено, що для української економіки характерна його п'ятиканальна модель.

У другому розділі «**Особливості застосування інструментів грошово-кредитного регулювання у забезпеченні економічного зростання в Україні**» здійснений аналіз монетарних передумов економічного зростання в Україні, досліджено інструментально-секторальні особливості монетарного трансмісійного механізму, на основі засобів моделювання оцінено вплив інструментів грошово-кредитного регулювання на економічне зростання.

Результати дослідження дозволяють зробити висновок, що грошово-кредитне регулювання (протягом 2005–2014 рр.) сформувало низку монетарних передумов для економічного зростання. Контрольоване збільшення монетарної бази (з 307,1 млрд. грн. у 2013 р. до 333,2 млрд. грн. у 2014 р.) призвело до нарощування банками ресурсів, що посприяло збільшенню їх кредитних портфелів (з 910,8 млрд. грн. у 2013 році до 1006,4 млрд. грн. у 2014 р.).

Зростання грошової маси (М3) (з 194,1 млрд. грн. у 2005 р. до 956,7 млрд. грн. у 2014 р.) стало прямим фактором зростання номінального ВВП та номінальних доходів населення. А синхронізація обсягів грошової маси з номінальним ВВП дозволило мінімізувати інфляційний тиск монетарних факторів, сформувавши низький рівень інфляції у 2011–2013 рр. як передумову економічного зростання. Ця тенденція була порушена у 2014 р.

Однак реальне ВВП протягом досліджуваного періоду відставало від номінального, а з 2011–2014 рр. його зростання практично припинилося. Це зумовлено обмеженістю опосередкованого впливу інструментів грошово-кредитного регулювання та інших факторів, що мають немонетарну природу (корупція, непрозорі умови для бізнесу та інвестицій, енергетична імпортозалежність тощо), що не дозволило реалізувати сформовані передумови економічного зростання.

Серед найбільш суттєвих проблем грошово-кредитного регулювання в Україні слід виділити: високий рівень грошового агрегату (М0) у структурі грошової маси (29,7% в 2014 р.); значну доларизацію економіки (до 30%), що провокує додатковий тиск валютного курсу, який нині є ключовим інфляційним чинником; неефективність монетарних інструментів НБУ; низький рівень довіри економічних суб'єктів (корпоративний, банківський сектори та сектор домогосподарств) до дій та політики НБУ.

На незбалансованість економічного розвитку та наявність суттєвих диспропорцій в економіці вказує систематичне зменшення значення промислового виробництва у формуванні ВВП (з 93,1% у 2013 р. до 68,09% у 2014 р.), скорочується рівень реінвестування економіки – відношення капітальних інвестицій до ВВП (з 20% у 2011р. до 14% у 2014 р.).

Відбувається зниження ролі банківського сектору у забезпеченні економічного розвитку та інвестуванні діяльності суб'єктів підприємництва. Підприємства продовжують використовувати банківські позички переважно як джерело короткострокового капіталу – на це вказує відносно стабільна частка короткострокових кредитів банків у формуванні активів підприємств.

Це свідчить про зниження ефективності функціонування вітчизняної банківської системи, недосконалість використовуваного інструментарію грошово-кредитного регулювання та його нерівномірний секторальний вплив на економіку, який реалізується через монетарний трансмісійний механізм, складовими якого є канали кредитного, процентного та грошового впливу, в рамках яких використовуються наявні у НБУ інструменти грошово-кредитного регулювання.

Грошовий канал є базовим каналом монетарного впливу на економічні процеси через регулювання монетарної бази, основним інструментом якого є норматив обов'язкового резервування, який на даний момент можна розглядати як технічний чинник підтримки стабільності банківського сектору, а не як дієвий інструмент впливу у поточному, або навіть середньостроковому періоді.

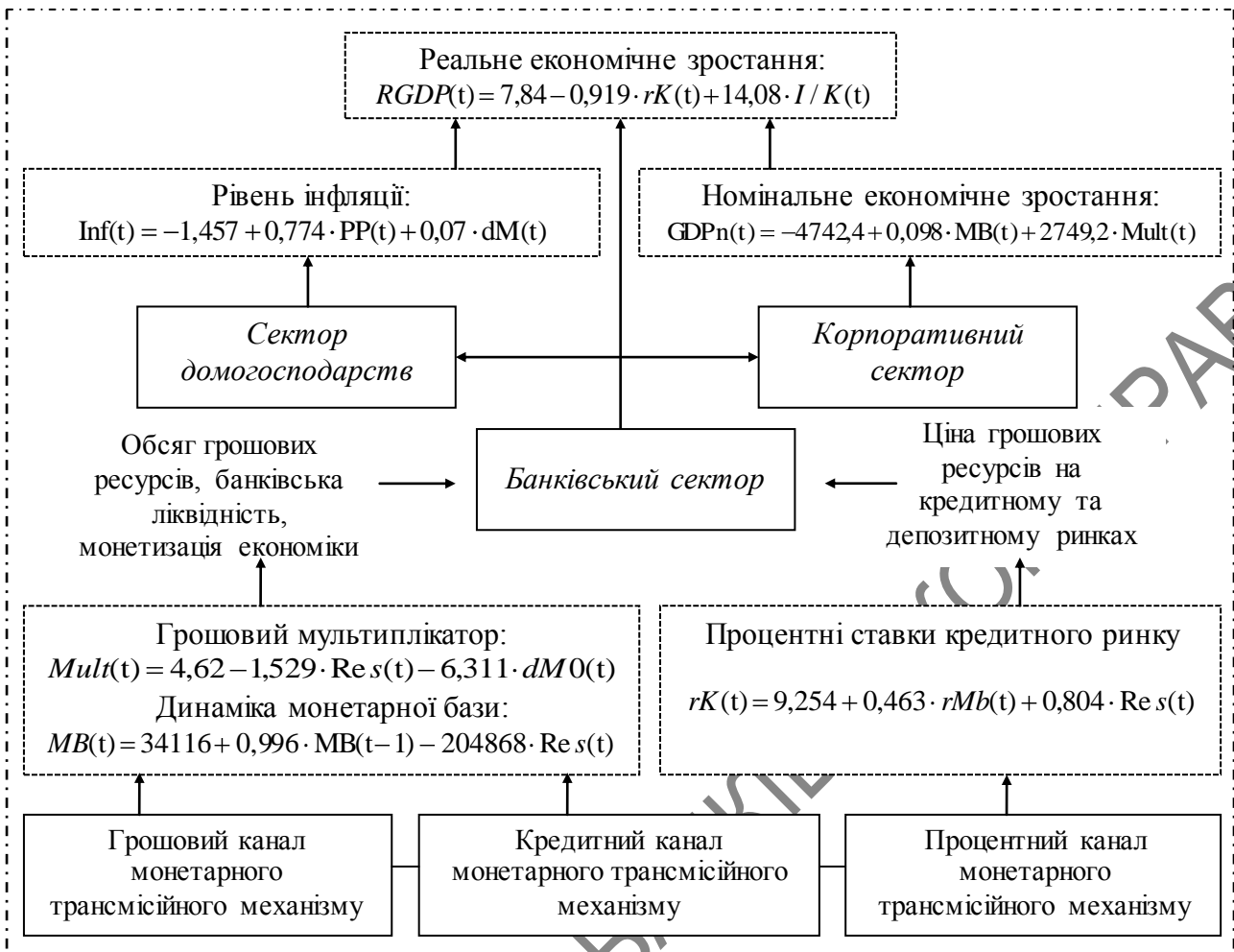
Через кредитний канал НБУ став гнучкіше впливати на банківський сектор, використовуючи не лише рефінансування (кредити овернайт; кредити під програми фінансового оздоровлення, операції прямого репо), а й зворотні операції з ліквідації надлишкової ліквідності, а саме – розміщення депозитних сертифікатів та надання банкам довгострокової ліквідності через придбання цінних паперів на відкритому ринку.

Здійснюючи рефінансування, НБУ активно використовує процентний канал впливу на економічне зростання, інструментами якого виступають облікова ставка та ставки за кредитами рефінансування, середньозважений рівень яких має об'єктивно відображати вартість капіталу в країні.

На даному етапі у процентному каналі не відбувається адекватна трансформація імпульсів у формування об'єктивних цін фінансового ринку, що знижує монетарний вплив на реальний сектор економіки: розрив між середньозваженою ставкою рефінансування НБУ (15,6% у 2014 р.) та ставками кредитного ринку (24,6% у 2014 р.) є суттєвим. Це є однією з головних причин, що кредитні ресурси банків не були спрямовані до корпоративного сектору та не перетворились в інвестиційний ресурс економіки, спрямований на стимулювання економічного зростання в Україні.

У роботі удосконалено методичні підходи до моделювання впливу інструментів грошово-кредитного регулювання на макроекономічні показники. За результатами економіко-математичного моделювання побудовано формалізовану модель монетарного трансмісійного механізму в Україні, що характеризує секторальний вплив на реальне економічне зростання на основі застосування монетарних інструментів (рис. 2).

Використання розроблених рівнянь дозволить прогнозувати розвиток банківського, корпоративного секторів та сектору домогосподарств з урахуванням впливу на них інструментів грошово-кредитного регулювання. Отримані рівняння формалізують взаємозв'язки між початковими імпульсами та монетарними сигналами, які мають на меті визначення спрямованості і сили впливу імпульсів грошово-кредитного регулювання.

Умовні позначки: $RGDP(t)$ – приріст реального ВВП, $rK(t)$ – середньозважена ставка за кредитами, $I/K(t)$ – рівень інвестицій відносно корпоративного кредитного портфеля, $Inf(t)$ – рівень інфляції, $PP(t)$ – темп зростання цін виробників промислової продукції, $dM(t)$ – темп приросту грошової бази, $GDPn(t)$ – номінальний ВВП, $MB(t)$ – монетарна база, $Mult(t)$ – грошовий мультиплікатор, $Res(t)$ – середньозважена норма резервування, $dM0(t)$ – частка M0 у структурі грошової маси, $MB(t-1)$ – приріст монетарної бази, $rMb(t)$ – середньозважена ставка на міжбанківському ринку.

Рис. 2. Формалізована модель монетарного трансмісійного механізму в Україні

Джерело: побудовано автором

Третій розділ «Удосконалення інструментів грошово-кредитного регулювання економічного зростання в Україні» присвячено розробці інтегративної моделі монетарного трансмісійного механізму грошово-кредитного регулювання економічного зростання в Україні та його секторально-інструментальних пріоритетів; обґрунтуванню шляхів підвищення ефективності використання монетарних інструментів та напрямів їх розвитку для забезпечення економічного зростання в Україні.

Вплив інструментів НБУ на економічне зростання є неоднозначним і суперечливим, що потребує вдосконалення грошово-кредитного регулювання економічного зростання, зокрема – підвищення ефективності функціонування монетарного трансмісійного механізму як його ключової складової.

Інтегративна модель монетарного трансмісійного механізму за рахунок

узгодження, підпорядкування і встановлення взаємозв'язків між її складовими, сприятиме підвищенню дієвості впливу грошово-кредитного регулювання на економічне зростання в Україні (рис. 3). Зокрема, це дасть змогу обґрунтовано використовувати трансмісійні канали, дозволить НБУ визначати інструментальні пріоритети грошово-кредитного регулювання, з урахуванням характеру перетворення імпульсів у передавально-трансформаційному блоці та особливостей їх впливу на суб'єктно-секторальний блок.

В роботі систематизовано практику та оцінено перспективи використання окремих монетарних інструментів НБУ, що дозволило виділити системно-структурні трансформації в їх застосуванні: перехід від жорстких інструментів грошово-кредитного регулювання НБУ (норматив обов'язкового резервування для банків, фіксований валютний курс, економічні та адміністративні обмеження з боку НБУ) до м'яких, ринкових методів грошово-кредитного регулювання (управління банківською ліквідністю за допомогою операцій рефінансування та розміщення депозитних сертифікатів овернайт). Втім, вплив НБУ на грошовий ринок та економічне зростання залишається недовірливим, відзначаються диспропорції між обліковою ставкою НБУ та ставками рефінансування, спостерігається асинхронність відсоткових ставок НБУ і ставок міжбанківського кредитного ринку. Поступовий перехід до режиму інфляційного таргетування змінив підходи НБУ до регулювання валютного ринку (відмова від масштабних валютних інтервенцій та заміна їх адміністративними обмеженнями ринку, «голландськими» валютними аукціонами).

Здійснення оцінки ефективності функціонування монетарного трансмісійного механізму дозволило ідентифікувати основні фактори-шуми в передавальних каналах, що перешкоджають успішній трансформації монетарних імпульсів НБУ в сигнали, які передаються до суб'єктно-секторального блоку. Систематизація ключових перешкод у функціонуванні основних каналів монетарного трансмісійного механізму на основі виокремлення напрямів поширення шумів та їх впливу на сектори економіки, дозволило запропонувати заходи з їх нейтралізації в ланцюгу взаємодії «монетарні імпульси – монетарні сигнали – реакція суб'єктів і секторів економіки – реальне економічне зростання». Це сприятиме підвищенню ефективності грошово-кредитного регулювання, перетворюючи його на більш гнучкий, адаптивний та оперативний засіб забезпечення економічного зростання.

Систематизація напрямів і перспектив використання монетарних інструментів НБУ сприяла виділенню операційних цілей та засобів їх досягнення. Застосування диференційованих нормативів обов'язкового резервування оптимізує вплив грошового каналу монетарного трансмісійного механізму на економіку, забезпечить фінансову стійкість банківського сектору, нівелює валютні і строкові розриви у залучених банками ресурсах та дозволить утримувати темп приросту монетарної бази для досягнення цільового рівня інфляції.

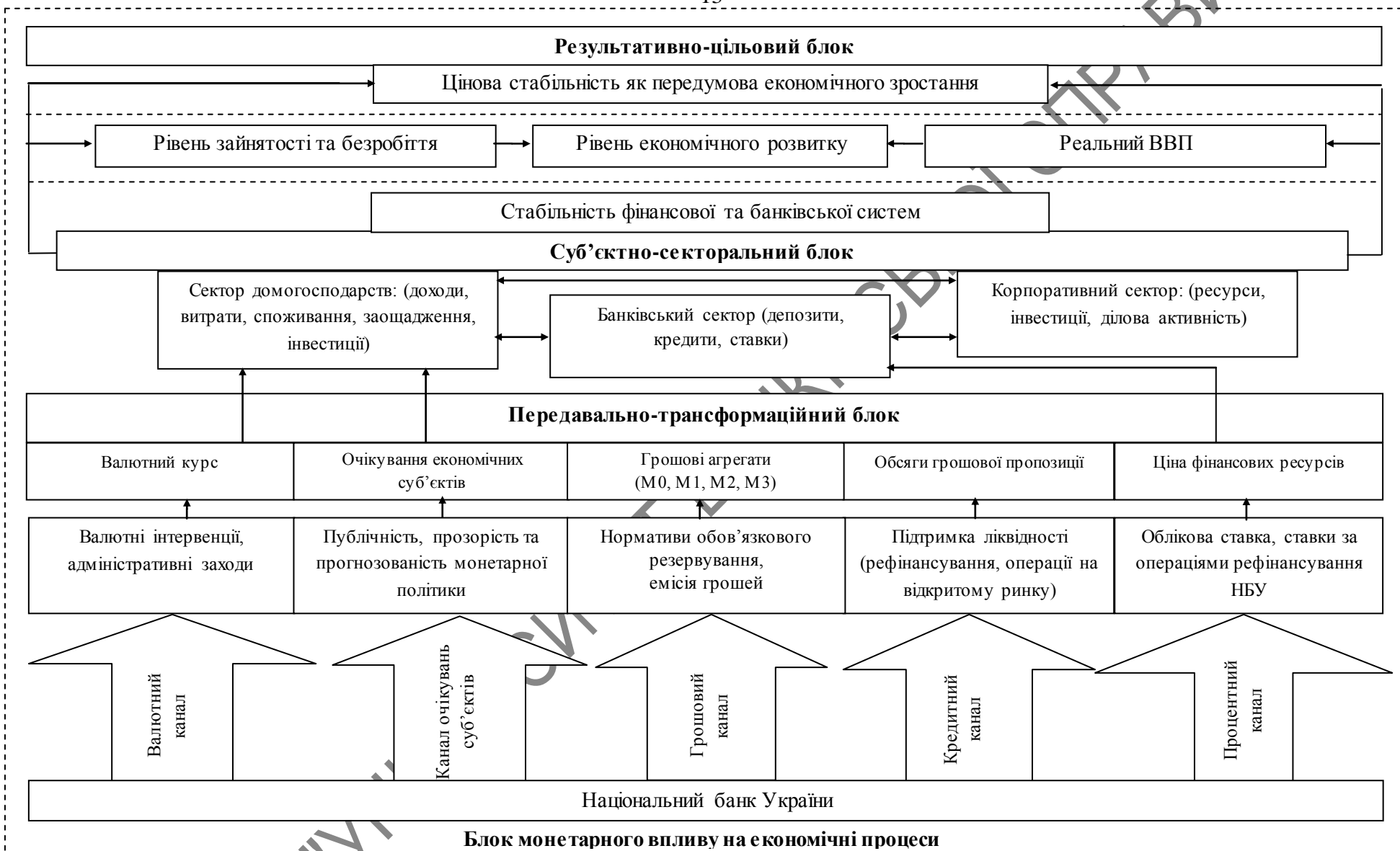

Рис. 3. Інтегративна модель монетарного трансмісійного механізму грошово-кредитного регулювання економічного зростання та його секторальні особливості

Джерело: розроблено автором

Управління обліковою ставкою та ставками за основними видами рефінансування оптимізує процес впливу процентного каналу на вартість грошових ресурсів в економіці. При цьому облікова ставка стане об'єктивним індикатором вартості грошей у середньо- та довгостроковій перспективі.

Надання стійким та надійним банкам вільного доступу до ресурсів через відкриття кредитних ліній овернайт забезпечить ефективну підтримку надкороткострокової ліквідності банківського сектору через кредитний канал монетарного трансмісійного механізму, а подальший розвиток операцій НБУ на відкритому ринку дозволить своєчасно мінімізувати середньострокові диспропорції ліквідності, уникаючи як недостатньої монетизації економіки, так і утворення інфляційних ризиків монетарного походження.

Запропонований при цьому унормований та методично забезпечений алгоритм грошово-кредитного регулювання економічного зростання має створити фундаментальні передумови для ефективного функціонування монетарного трансмісійного механізму в Україні.

На економічне зростання негативно впливають висока вартість ресурсів на кредитному ринку, а також обмежені можливості НБУ її змінити. Удосконалення функціонування процентного каналу дозволило виділити основні кроки, що мають бути першочергово направлені на його коригування.

Це підтверджується одержаними параметрами регресії, які характеризують взаємозв'язок між процентними ставками міжбанківського ринку та параметрами процентної політики НБУ:

$$\frac{|r_{MB} - r_0|}{(r_{MB} + r_0) / 2} \cdot 100\% \approx 30,6 + 5,6 \cdot PC - 6,2 \cdot dGB \quad (1)$$

За здійсненими оцінками за формулою (1), скорочення процентного коридору НБУ за ставками овернайт (PC) на 1п.п. призводить до відповідної синхронізації облікової ставки зі ставками міжбанківського кредитного ринку та скорочує відносний розрив між ними на 5,6%. На синхронізацію відсоткових ставок міжбанківського кредитного ринку з обліковою ставкою вагомо впливає і позиція самого НБУ на міжбанку: зростання питомої ваги операцій рефінансування НБУ в загальному обороті міжбанківського кредитного ринку (dGB) на 1п.п. скорочує відносний розрив між ставками на 6,2%.

Таким чином, НБУ за рахунок вдосконалення процентної політики зможе домогтися зниження вартості грошей на вітчизняному кредитному ринку, що в подальшому має вплинути на економічне зростання в Україні.

ВИСНОВКИ

За результатами дослідження теоретичних засад та прикладних аспектів грошово-кредитного регулювання економічного зростання було зроблено такі висновки:

1. Грошово-кредитне регулювання – один з ключових елементів державного регулювання економіки, в межах якого опосередкований вплив держави на економічний розвиток та зростання поширюється через грошовий

ринок за допомогою відповідних важелів – монетарних інструментів грошово-кредитної політики, реалізація і вплив яких на реальні економічні процеси забезпечується саме через монетарний трансмісійний механізм. Водночас грошово-кредитна політика – системне, впорядковане застосування монетарних інструментів, спрямоване на досягнення економічного зростання. При цьому під монетарними інструментами слід розуміти набір правових, адміністративних, інформаційних та економічних важелів, за допомогою яких центральний банк впливає на стан попиту і пропозиції на грошовому ринку, імпульси якого з певним часовим лагом впливають на економічне зростання у реальному секторі економіки.

2. Економічне зростання відбувається під впливом прямих та непрямих факторів. На економічне зростання монетарні інструменти впливають не прямо, а регулятивно-обмежувально, характеризуючи можливості доступу економічних суб'єктів до джерел зростання (факторів пропозиції), однак прямо не визначаючи продуктивність економіки. Монетарні інструменти позначаються на сукупному попиті та перерозподілі ресурсів в економіці, підвищуючи здатність економічних суб'єктів купувати і споживати товари, у т.ч. виробу інвестиційного призначення (попит на інвестиції).

3. Опосередкований вплив інструментів грошово-кредитного регулювання на реальний сектор економіки реалізується через монетарний трансмісійний механізм, який є сукупністю передавальних каналів, за якими початкові імпульси центрального банку (інструменти) трансформуються у відповідні сигнали грошового ринку та надалі впливають на основні макроекономічні змінні (ВВП, зайнятість населення, інфляцію). Для української економіки на сучасному етапі розвитку характерна п'ятиканальна модель монетарного трансмісійного механізму.

4. Протягом 2005-2014 років грошово-кредитне регулювання НБУ дозволило сформувати низку монетарних передумов для економічного зростання. Стабілізація банківської системи у 2005-2013 рр. сприяла залученню коштів населення до банків, тим самим даючи можливість нарощувати їх ресурсну базу та активно розвивати кредитування. Монетарними перешкодами на шляху економічного зростання стали недосконалість функціонування грошового ринку, низький рівень грошового мультиплікатора, високий рівень доларизації та готівкового обігу в Україні, скорочення швидкості обігу грошей, а також переважне спрямування банківських ресурсів не в інвестиційну, а у сферу споживання та на валютний ринок. У 2014 році ситуація погіршилася внаслідок значного скорочення кількості банків та зниження ефективності функціонування вітчизняного банківського сектору, зміни політики курсоутворення. Це призвело до недовіри населення до банків, значного відпливу депозитної маси, різкої девальвації гривні та підвищення інфляційних очікувань населення.

5. Основними каналами монетарного трансмісійного механізму в Україні є грошовий, кредитний та процентний, при цьому основний вплив НБУ на економічний розвиток реалізується саме через грошовий канал (управління монетарною базою) та кредитний канал (рефінансування банків, регулювання

банківської ліквідності). Функціонування грошового та кредитного каналів монетарного трансмісійного механізму характеризується зниженням ролі нормативу обов'язкового резервування та підвищенням значимості операцій з управління банківською ліквідністю (рефінансування НБУ на умовах овернайт, операції на відкритому ринку). Підвищення контролю НБУ за обсягами грошової пропозиції в Україні, синхронізація динаміки грошової бази і споживчих цін, формування низького рівня інфляції та поступової нейтралізації монетарного фактора інфляції у 2011-2013 роках – чинники, які вказують на достатню ефективність функціонування грошового та кредитного каналів. Вагомий недолік грошово-кредитного регулювання НБУ – низька ефективність функціонування процентного каналу монетарного трансмісійного механізму. Облікова ставка НБУ та ставки за інструментами рефінансування, як індикатори-орієнтири для ставок банківського ринку, є суто номінальними. Рівень конвергенції між процентними ставками НБУ та реальними ставками кредитного ринку дуже слабкий, що є однією з головних причин того, що кредитні ресурси банків не були спрямовані до корпоративного сектору та не перетворились на вагомий інвестиційний ресурс економіки, спрямований на стимулювання економічного зростання в Україні.

6. Кредитний та грошовий канали монетарного трансмісійного механізму впливають на рівень інфляції та номінальні доходи населення, при цьому ключовими чинниками монетарного впливу є монетарна база, норма обов'язкового резервування, операції НБУ з регулювання банківської ліквідності, грошовий мультиплікатор та грошовий агрегат M0. Водночас, вплив на економічне зростання, що вимірюється темпами приросту реального ВВП, здійснюється переважно через процентний канал, де чинниками впливу є процентні ставки НБУ, ставки кредитного ринку та частка банківського кредитування, що спрямовується у корпоративний сектор і використовується з інвестиційною метою.

7. В інтегративній моделі монетарного трансмісійного механізму грошово-кредитного регулювання варто виділяти чотири блоки: канали монетарного впливу, передавально-трансформаційний, суб'єктно-секторальний та результативно-цільовий. Для підвищення ефективності грошово-кредитного впливу НБУ на економічне зростання доцільно будувати концептуальні моделі функціонування монетарних каналів. Для визначення передумов забезпечення ефективності цих каналів слід враховувати особливості їх функціонування на сучасному етапі:

– процентний канал: сформований за кредитними і депозитними ставками процентний коридор не є об'єктивним орієнтиром для короткострокових ставок грошового ринку;

– кредитний та грошовий канали: низький рівень монетизації економіки, криза ліквідності;

– валютний канал: висока імпортозалежність України, особливо у частині імпорту енергоресурсів, обумовлює найвищу роль саме валютного чинника у розвитку інфляційних процесів (у разі девальвації гривні); обсяги валютних резервів НБУ не дозволяють відігравати домінуючу роль на

міжбанківському валютному ринку (НБУ може своїми операціями лише задавати орієнтири для курсу валюти, однак не може визначати його);

– канал очікувань економічних суб'єктів: недовіра економічних суб'єктів до проголошеної НБУ грошово-кредитної політики та невідповідність їх очікувань встановленим монетарним орієнтирам створює загрози функціонуванню банківського сектору та спричиняє неефективність регулятивних дій НБУ.

8. Для вдосконалення грошово-кредитного регулювання необхідно розробити алгоритм дій НБУ, що включає в себе операційні цілі і завдання та засоби їх досягнення. Запропоновані заходи, унормовані та методично забезпечені, мають створити фундаментальні передумови для ефективного функціонування монетарного трансмісійного механізму в Україні. Диференційоване застосування нормативів обов'язкового резервування оптимізує вплив на економіку грошового каналу, що забезпечить фінансову стійкість банківського сектору. Управління обліковою ставкою та ставками за операціями рефінансування оптимізує процес впливу на вартість грошових ресурсів в економіці через процентний канал, за якого облікова ставка – стане об'єктивним індикатором вартості грошей. Надання стабільним банкам доступу до кредитної лінії овернайт забезпечить ефективну підтримку надкороткострокової ліквідності банківської системи через кредитний канал монетарного трансмісійного механізму.

9. Вдосконалення процентної політики шляхом скорочення процентного коридору НБУ за ставками овернайт та зростання питомої ваги операцій рефінансування в загальному обороті міжбанківського кредитного ринку призведе до синхронізації облікової ставки зі ставками кредитного ринку. Це підтверджується одержаними параметрами регресії за результатами проведеного оцінювання. НБУ за рахунок підвищення ефективності функціонування процентного каналу зможе домогтися зниження вартості грошей на кредитному ринку України.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

у наукових фахових виданнях:

1. Галушко Ю. П. Комунікаційна політика центрального банку як одна з умов забезпечення ефективної монетарної політики [Текст] / Ю. П. Галушко // Вісник Університету банківської справи НБУ. – 2012. – № 2 (17). – С. 223–226 (0,42 д.а.).

2. Пасічник І. В. Механізм реалізації режиму таргетування інфляції як спосіб стабілізації та переходу до економічної стабільності [Текст] / І. В. Пасічник, Ю. П. Галушко // Економіка. Фінанси. Право. – 2013. – № 1. – С. 10–14 (0,38 д.а.). *Особистий внесок: розрахована багатofакторна регресійна модель прогнозування індексу споживчих цін (0,19 д.а.).*

3. Pasichnik I. V. The modern approaches to determination of main point and classification off tools of monetary influence on economy [Text] / I. V. Pasichnik, Y. P. Galushko // Фінансово-кредитна діяльність : проблеми теорії та практики : зб. наук. праць. – 2015. – № 19 (Т 2). – С. 195–205 (0,6 д.а.). *Особистий внесок:*

авторське визначення категорії «монетарний інструментарій», вдосконалена класифікація інструментів грошово-кредитного регулювання (0,3 д.а.).

4. Галушко Ю. П. Науково-теоретичне узагальнення основних наукових підходів до визначення сутності монетарної політики / Ю. П. Галушко // Фінансовий простір. – 2015. – № 2 (18). – С. 240–245 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://fp.cibs.ck.ua/files/1502/15gjpnuo.pdf>. (0,41 д.а.).

5. Галушко Ю. П. Монетарний інструментарій посткризового відновлення [Текст] / Ю. П. Галушко // Бзнес Інформ. – 2012. – № 9. – С. 265–268 (0,54 д.а.).

у зарубіжних виданнях:

6. Галушко Ю. П. Вплив очікувань економічних агентів на формування механізму грошово-кредитного регулювання [Текст] / Ю. П. Галушко // Сьвременни проблеми на региональному розвитку : Сьбрании статии. – Пловдив : Академично издательство на Аграрния университет, България. – 2014. – Т. 2. – С. 22–29 (0,63 д.а.)

в інших наукових виданнях:

7. Галушко Ю. П. Реалізація режиму таргетування інфляції як спосіб стабілізації фінансового ринку [Текст] / Ю. П. Галушко // Проблеми соціально-економічного розвитку підприємництва : зб. матеріалів міжнар. наук.-практ. інтернет-конференції. – Дніпропетровськ : «Герда», 2012. – С. 159–161 (0,12 д.а.).

8. Галушко Ю. П. Очікування економічних агентів як один з факторів впливу на формування механізму грошово-кредитного регулювання [Текст] / Ю. П. Галушко // Фінансово-кредитне стимулювання розвитку територіальних суспільних систем : зб. матеріалів III міжнар. наук.-практ. конференції молодих учених та студентів. – Луцьк, 2015. – С. 52–54 (0,1 д.а.).

9. Галушко Ю. П. Вдосконалення механізму монетарного регулювання в Україні [Електронний ресурс] / Ю. П. Галушко // Наукові дослідження молоді з проблем європейської інтеграції : матеріали IV міжнар. наук.-практ. конференції. – Харків : ХІБС УБС НБУ, 2015. 1 електрон. опт. диск (CD-ROM) (0,14 д.а.).

10. Галушко Ю. П. Теоретична концептуалізація категорії «монетарна політика» [Текст] / Ю. П. Галушко // Україна у геоekonomічному просторі : глобальні виклики, сучасні тренди розвитку та соціокультурні трансформації : зб. матеріалів III всеукр.наук. інтернет-конференції. – Тернопіль, 2015. – С. 33–34 (0,12 д.а.).

11. Галушко Ю. П. Моделювання монетарного впливу через процентний канал [Текст] / Ю. П. Галушко // Фінансові та обліково-аналітичні аспекти розвитку економічних систем : зб. тез XV міжнар. наук. конф. аспірантів та студентів. – Львів : ЛІБС УБС НБУ, 2015. – С. 714–716 (0,13 д.а.).

12. Галушко Ю. П. Сучасні підходи до визначення сутності інструментів монетарного впливу [Текст] / Ю. П. Галушко // Фінансово-кредитна система України в умовах інтеграційних і глобалізаційних процесів : зб. тез XIV всеукр. наук.-практ. конф. студентів та аспірантів. – Черкаси : ЧІБС УБС НБУ, 2015. – С. 26–29 (0,14 д.а.).

13. Галушко Ю. П. Канали трансмісійного механізму монетарного регулювання [Текст] / Ю. П. Галушко // Сучасні економічні системи : стан та перспективи : зб. тез VI міжнар. наук.-практ. інтернет-конференції. – Хмельницький, 2015. – С. 140–142 (0,14 д.а.)

АНОТАЦІЯ

Галушко Ю. П. Інструменти грошово-кредитного регулювання в системі факторів економічного зростання. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит. – ДВНЗ «Університет банківської справи», Київ, 2016.

У дисертації досліджено теоретико-методологічні засади інструментарію грошово-кредитного регулювання економічного зростання, удосконалено методичні підходи та надано практичні рекомендації щодо його використання в Україні. Розкрито сутнісні характеристики та обґрунтовано економічний зміст понять «грошово-кредитне регулювання», «грошово-кредитна політика», «інструменти грошово-кредитного регулювання», «монетарний трансмісійний механізм».

Удосконалено класифікацію інструментів грошово-кредитного регулювання. Обґрунтовано значення монетарних інструментів у системі факторів забезпечення економічного зростання, виокремлено принципи, конкретизовано функції та завдання, на які вони повинні бути спрямовані.

Проаналізовано монетарні передумови забезпечення економічного зростання та виявлено інструментально-секторальні особливості монетарного трансмісійного механізму. На основі регресійного аналізу оцінено вплив інструментів грошово-кредитного регулювання на макроекономічні змінні, який базується на системі економетричних моделей формалізації взаємозв'язків між ними. Розроблено інтегративну модель монетарного трансмісійного механізму регулювання процесів економічного зростання з урахуванням її функціонально-цільових блоків та взаємозв'язків між її складовими.

Запропоновано підходи до систематизації факторів-шумів у функціонуванні каналів монетарного трансмісійного механізму та розроблено практичні рекомендації вдосконалення впливу інструментів грошово-кредитного регулювання на економічне зростання.

Ключові слова: грошово-кредитне регулювання, грошово-кредитна політика, інструменти грошово-кредитного регулювання, монетарний трансмісійний механізм, економічне зростання.

АННОТАЦИЯ

Галушко Ю. П. Инструменты денежно-кредитного регулирования в системе факторов экономического роста. – Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата экономических наук по специальности 08.00.08 – деньги, финансы и кредит. – ГВУЗ «Университет банковского дела», Киев, 2016.

В диссертации исследованы теоретико-методологические основы инструментария денежно-кредитного регулирования экономического роста, усовершенствованы методические подходы и даны практические рекомендации по его использованию в Украине. Раскрыты сущностные характеристики и обоснованно экономическое содержание понятий «денежно-кредитное регулирование», «денежно-кредитная политика», «инструменты денежно-кредитного регулирования», «монетарный трансмиссионный механизм».

Установлено, что денежно-кредитное регулирование фундаментально влияет на денежный рынок и формирует стратегию его функционирования.

Доказано, что фундаментальными предпосылками эффективности денежно-кредитной политики является применение монетарного инструментария, трансформированные сигналы от которого с соответствующим временным лагом влияют на показатели экономического роста реального сектора экономики страны. Введен дополнительный классификационный признак для инструментов денежно-кредитного регулирования, который учитывает их влияние на банковскую ликвидность и цену денежных ресурсов. Аргументировано значение монетарных инструментов в системе факторов обеспечения экономического роста, выделены принципы, конкретизированы функции и задачи, на которые инструменты денежно-кредитного регулирования должны быть направлены для обеспечения роста экономики.

Установлено, что монетарные инструменты являются косвенными факторами экономического роста, которые могут как стимулировать его, так и препятствовать ему.

Усовершенствована трактовка понятия «монетарный трансмиссионный механизм», который основан на выделении монетарных каналов, монетарных импульсов, трансформированных сигналов денежного рынка и макроэкономических показателей. Установлено, что для украинской экономики присуща пятиканальная модель монетарного трансмиссионного механизма. Доказано, что основными каналами монетарного трансмиссионного механизма является кредитный, процентный и денежный, через которые и реализуются имеющиеся в НБУ монетарные инструменты. При этом влияние НБУ через валютный канал снизилось (из-за отказа от поддержания фиксированного валютного курса), а канал ожиданий остается недостаточно контролируемым.

Построена система структурных уравнений, характеризующих влияние монетарного трансмиссионного механизма через денежный, кредитный и процентный каналы на развитие банковского и реального секторов экономики.

Разработана интегративная модель монетарного трансмиссионного механизма регулирования процессов экономического роста с учетом ее функционально-целевых блоков. Проанализированы монетарные предпосылки обеспечения экономического роста и выявлены инструментально-секторальные особенности монетарного трансмиссионного механизма. В работе систематизирована практика используемых монетарных инструментов и выделены системно-структурные трансформации в применении монетарных инструментов. Исследованы режимы денежно-кредитного регулирования,

которые использовались в Украине, их цели и инструменты.

Предложены подходы к систематизации факторов-шумов в функционировании каналов монетарного трансмиссионного механизма и разработаны практические рекомендации по усовершенствованию инструментов денежно-кредитного регулирования, которые будут способствовать эффективному функционированию монетарного трансмиссионного механизма.

Ключевые слова: денежно-кредитное регулирование, денежно-кредитная политика, монетарные инструменты, монетарный трансмиссионный механизм, экономический рост.

SUMMARY

Galushko Y. P. Instruments of monetary control in system of factors of economic growth. – Manuscript.

The dissertation work for a PhD degree in economics in specialty 08.00.08 – money, finance and credit. – Public institution of higher education «University of Banking», Kyiv, 2016.

There are analyzes of theoretical and methodological background to instruments of monetary control of economic growth, improvements of methodological approaches and practical recommendations about its use in Ukraine in the thesis. Intrinsic characteristics were discovered and economic content of the concepts «monetary control», «monetary policy», «instruments of monetary control», «monetary transmission mechanism» was proved.

Additional criterion of classification of instruments of monetary control considering their influence on bank liquidity and the price of money resources is entered. Value of monetary tools in system of factors of ensuring economic growth is proved, the principles are allocated, functions and tasks on which they shall be directed are concretized. Monetary prerequisites of ensuring economic growth are analyzed and tool and sector features of the monetary transmission mechanism are revealed. Based on the regression analysis the influence of instruments of monetary control on macroeconomic variables based on system of econometric models of formalization of interrelations between them is estimated.

Integrative model of the monetary transmission mechanism of regulation of processes of economic growth taking into account its functional and target blocks and interrelations between its components was developed. Approaches to systematization of noise factors in functioning of channels of the monetary transmission mechanism are offered and practical recommendations of enhancement of instruments of monetary control are developed.

Key words: monetary control, monetary policy, instruments of monetary control, monetary transmission mechanism, economic growth.

“УНІВЕРСИТЕТ БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ”

Підписано до друку 18.03.2016. Формат 60x90/16
Умов. друк. арк. 0,9. Обл.-вид.арк. – 1,0.
Наклад 100 прим.

*Видавництво
ДВНЗ «Університет банківської справи»
04070, м. Київ, вул. Андріївська, 1*

ДВІ